

Søblad (*Nymphoides peltata*)

Videnskabeligt navn: *Nymphoides peltata*

Kaldenavn: Søblad

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Søblad er flerårig vandplante, der er rodfæstet i bunden af damme, søer og langs bredden af åer. Den har flydeblade, med en op til 2 m lang trind stilk¹. Bladene ligner små åkandblade, de er 3-10 cm brede og bredt ovale til næsten cirkelrunde, kantede og svagt tandede med hjerteformet grund. De blomsterbærende skud udgår fra jordstænglen og er af længde som bladstilkene. Blomsterne er gule, 5-tallige og tragtformede. Kronbladene er frynsede i kanten. Arten optræder i en kort- og en langgriflet form, hvilket fungerer som et værn mod selvbestøvning, idet en plante har enten den ene eller den anden form. Planter krydsbestøvet med pollen fra en blomst af den anden form producerer flere frø, der også har en højere spiringsdygtighed. Den blomstrer i juli-august, og hver blomst er kun åben én dag¹. Planten er insektbestøvet¹.



Søblad, blomst. Foto: Wikimedia commons By TeunSpaans from NL. CC BY-SA 3.0



Søblad. Foto: Wikimedia commons. By Karelj - Own work, CC BY-SA 3.0

Forvekslingsmuligheder

Når den blomstrer, kan søblad ikke forveksles med andre danske vandplanter, og vegetativt kan den kendes fra andre åkandelignende vandplanter ved at have mindre blade, der har rødprykket bladunderside og lidt kantet-tandet bladomrids¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Søblad er hjemmehørende i Syd- og Mellemeuropa samt Asien og har en naturlig nordgrænse ved Elben og i Baltikum^{2,6}. Det kan derfor ikke udelukkes at arten er naturligt forekommende, men dette anses ikke for sandsynligt (J. C. Schou pers. comm.). Søblad er udplantet i slotsdamme og småsøer fra midten af 1800-tallet og er derfra spredt til lavvandede søer, damme og bredden af strømrige åer². Søblad ses hyppigst på Sjælland, især Københavns vestegn. I resten af landet er der kun få og spredte fund². Søblad er registreret i 34 ud af 1300 Atlas Flora Danica ruder². Søblad dukker ofte op i



nyetablerede søer¹ og kan dermed være hyppigere i dag end det fremgår af atlasundersøgelsen, da der er etableret en del nye vådområder og søer i de senere år.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds- effekter
Score	3	3	2	2	0	0
Datakvalitet	Meget sikker	Meget sikker	Middel	Usikker	Usikker	Sikker

Spredningspotentiale: høj (3). Spredningspotentialet er vurderet til høj selvom arten ikke har spredt sig så hurtigt, som det er set for mange andre vandplanter. Planten kan reproducere sig både vegetativt og via frø^{1,6}. Søblad producerer mange frø, der har en god spredningsevne og tåler udtørring^{1,3,4}. Frøene spredes med vand og spirer såvel på vandoverfladen som nedsunket i mudder⁵. Efter spiring på vandoverfladen kan kimplanterne flyde med vandet i flere uger før de synker ned på bunden, hvor de rodfæstes^{1,4,5}. Planten producerer mange stoloner, der hurtigt koloniserer bundsedimentet, ligesom stoloner let fragmenteres og spredes⁴. Plantens rhizomer overvintrer og tåler udtørring og frost gennem vinterperioden^{4,6}. Søblad angives at være langdistancespredt med andefugle⁴.

Levestedets bevarings- og naturværdi: høj (3). Levestedets bevarings- og naturværdi for søblad er vurderet høj. Søblad vokser overvejende i lavvandede søer med alkalisk og næringsrig bund og ved bredden af strømrige åer^{1,2}. Den ses desuden ved en række mere menneskepåvirkede habitater som damme, ler- og grusgravssøer, regnvandsbassiner, gadekær, park- og golfbanesøer, kanaler og voldgrave^{1,2}.

Påvirkning af hjemmehørende arter: middel (2). Påvirkningen af hjemmehørende arter er vurderet middel, idet planten ofte bliver dominerende, hvor den forekommer, og danner tætte tæpper af vegetation, der skygger den øvrige vegetation^{1,3}. I USA angives arten at fortrænge hjemmehørende arter³. Der mangler dog data der dokumenterer påvirkningen.

Påvirkning af økosystemfunktioner: middel (2). Påvirkningen på økosystemfunktioner er vurderet til middel, idet arten i Sverige angives at reducere lysmængden i vandfasen og påvirke næringsstofforhold og vandkemi⁶. Der mangler dog data, der kan dokumentere påvirkningen.

Økonomiske effekter: ingen (0). Søblad er vurderet ikke at have negative økonomiske effekter i Danmark, da der ikke foretages nogen bekæmpelse af arten. Dette kan dog ændre sig såfremt arten spredes og forekommer i tættere bestande end hidtil set. En svensk undersøgelse fra 2009 vurderer at



kontrolomkostningerne for søblad i Sverige på daværende tidspunkt lå mellem 28 og 73 mio. SEK⁷. Planten udkonkurrerer andre planter i vandsystemer, påvirker bådtrafik og rekreative aktiviteter som fiskeri, badning og kanosejlads.

Helbredseffekter: ingen (0). Der er ikke beskrevet negative helbredseffekter ved søblad.

Kilder

¹ Schou, J.C., Moeslund, B., Båstrup-Spohr, L., Sand-Jensen, K. 2017. Danmarks vandplanter. BFN's Forlag.

² Hartvig, P. 2015. Atlas Flora Danica. Gyldendal, København.

³ Invasive species compendium. *Nymphoides peltata* (yellow floating-heart).

<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.107746> (besøgt 20. april 2022).

⁴ Cook, C.D.K. 1990. Seed dispersal of *Nymphoides peltata* (S.G. Gmel.) Kuntze (Menyanthaceae). Aquatic Botany, 37(4), 325-340.

⁵ Huang, W., Chen, K., Shi, X., Ren, K., Li, W. 2014. The contribution of seeds to the recruitment of *Nymphoides peltata* population. Limnologica 33, 1-8.

⁶ Josefsson, M., Andersson, B. 2001. The Environmental Consequences of Alien Species in Swedish Lakes Mälaren, Hjälmaren, Vänern and Vättern. AMBIO 30(8) 514-521.

⁷ Gren, I., Isacs, L., Carlsson, M. 2009. Costs of alien invasive species in Sweden. Ambio, 38(3), 135-40.